

УДК 65.05

О.О.ПАРАСЮК

Харківська національна академія міського господарства

**ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТОКІВ МІЖ ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ І
СУБ'ЄКТАМИ МАЛОГО БІЗНЕСУ В СФЕРІ ПОСЛУГ РЕГІОНУ**

Досліджуються проблеми невідповідності в Україні офіційної інформації щодо підприємств малого бізнесу взагалі, та в сфері послуг зокрема. Пропонуються заходи по достовірному інформаційному забезпеченню як самих малих підприємств, так і органів державного регулювання підприємницької діяльності в сфері послуг регіону.

Исследуются проблемы несоответствия в Украине официальной информации о предприятиях малого бизнеса вообще, и в сфере услуг в частности. Предлагаются меры по достоверному информационному обеспечению как самих малых предприятий, так и органов государственного регулирования предпринимательской деятельности в сфере услуг региона.

In Ukraine, the discrepancy of official information about small businesses to the real situation creates several problems. The author tries to explore these issues and propose measures to ensure reliable information to small businesses and organs of state regulation of business activity in the service sector in the region.

Ключові слова: малий бізнес, мале підприємство, інформаційне забезпечення, структурно-функціональна модель інформаційного забезпечення, регулювання малого бізнесу.

Однією з головних проблем, що перешкоджають розвитку малого підприємництва в Україні, є протистояння органів державного регулювання підприємницької діяльності і самих підприємців. Це пов'язано з недосконалістю нормативної бази і податкового законодавства щодо малого бізнесу. В свою чергу це тягне за собою розробку підприємцями так званих «організаційних схем бізнесу», за допомогою яких вони мінімізують як об'єми податкової звітності, так і свої сплати до бюджету. Така ситуація призводить до того, що реальний стан малого бізнесу в регіоні не відповідає статистичній інформації, яка надходить до органів державного регулювання через встановлені джерела (фінансову звітність підприємців).

В решті решт створюється замкнене коло: кількість офіційно зареєстрованих суб'єктів малого бізнесу не відповідає кількості реально функціонуючих підприємств (їх реально набагато менше). При цьому плани держави відносно податкових надходжень формуються саме на основі офіційної статистичної інформації. Податкові органи мусять виконувати ці плани будь-яким чином, а це в свою чергу викликає створення нових фіктивних суб'єктів підприємницької діяльності і банкрутство існуючих. При цьому, оскільки закрити підприємство до-

силь складна процедура, його лишаять відкритим і продовжують здавати по ньому нульову звітність.

Для вирішення поставленої проблеми перш за все були проаналізовані поняття «малий бізнес», «мале підприємство» взагалі і стосовно до сфери послуг зокрема.

Вивчено основні підходи і чинники щодо віднесення підприємств до категорії малих в Україні і за кордоном. Досліджено законодавче трактування і основні критерії нормативного віднесення до категорії «мале підприємство» в Україні.

Поняття "малий бізнес" досить розмите і не має чітко встановленого трактування, уточнюючись і доповнюючись залежно від цілей і завдань дослідження. Інституційну систему малого і середнього бізнесу розглядає Ван Хорн Дж.К. [5].

У широкому сенсі малий бізнес є мобільною сукупністю юридичних і фізичних осіб – приватними підприємцями, що не є складовою частиною монополістичних структур і що грають в порівнянні з ними другорядну роль в економіці держави [5].

У вузькому сенсі малий бізнес є комерційним приватним підприємством, що відповідає індивідуальним для кожної держави і галузі критеріям, прописаним у відповідних регламентуючих документах державної ваги [4].

В Україні поняття "мале підприємство" визначається в наступних нормативних документах.

Господарський кодекс України (Частина 7, ст. 63):

... "7. Підприємства залежно від кількості працюючих та обсягу валового доходу від реалізації продукції за рік можуть бути віднесені до малих підприємств, середніх або великих підприємств.

Малими (незалежно від форми власності) визнаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік не перевищує п'ятдесяти осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за цей період не перевищує сімдесяти мільйонів гривень.

Великими підприємствами визнаються підприємства, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний (фінансовий) рік перевищує двісті п'ятдесят осіб, а обсяг валового доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) за рік перевищує суму сто мільйонів гривень.

Усі інші підприємства визнаються *середніми*" [1].

Закон України «Про державну підтримку малого підприємництва» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, №51-52, ст.447 [Із змінами, внесеними згідно із Законом №523-VI (523-17) від

18.09.2008р., ВВР, 2009, №6, ст.21)), згідно ст.1 суб'єктами малого підприємництва є:

«...фізичні особи, зареєстровані у встановленому законом порядку як суб'єкти підприємницької діяльності;

юридичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, в яких середньооблікова чисельність працюючих за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та обсяг річного валового доходу не перевищує 70 млн. грн. Середньооблікова чисельність працюючих визначається з урахуванням усіх працівників, у тому числі тих, що працюють за договорами та за сумісництвом, а також працівників представництв, філій, відділень та інших відокремлених підрозділів» [3].

Крім того, про малі підприємства згадується в ст.2, п.2 Закону України «Про підприємства в Україні» (від 27 березня 1991 р. №887-ХП (ВВР 1991 р., №24, ст.272) з усіма змінами та доповненнями), а саме: «... 2. Відповідно до обсягів господарського обороту підприємства і чисельності його працівників (незалежно від форм власності) воно може бути віднесено до категорії малих підприємств.

До малих підприємств належать новостворювані та діючі підприємства:

- у промисловості та будівництві – з чисельністю працюючих до 200 чоловік;
- в інших галузях виробничої сфери – з чисельністю працюючих до 50 чоловік;
- у науці і науковому обслуговуванні – з чисельністю працюючих до 100 чоловік;
- у галузях невиробничої сфери – з чисельністю працюючих до 25 чоловік;
- у роздрібній торгівлі – з чисельністю працюючих до 15 чоловік» [2].

Далі автор планує провести аналіз інструментів державного регулювання діяльності малих підприємств у сфері послуг; визначити основні причини невідповідності в Україні регіональних статистичних показників реальному стану малого бізнесу взагалі та у сфері послуг зокрема. Описати проблеми державного регулювання, пов'язані з цією невідповідністю.

Одним із головних питань при вирішенні вказаних завдань стає виділення функцій, регульованих економічними, адміністративними і місцевими органами. Такий підхід передбачає розгляд сфери послуг як підсистеми регіональної економіки, в розвитку якої беруть участь: місцеві органи управління, населення, кредитно-грошова, фінансова,

податкова системи, підприємства і організації різних форм власності, різної галузевої спрямованості. В цьому випадку зростає значущість таких функцій управління як цілеспрямованість на розвиток; інтеграція – об'єднання і контроль над діями в підсистемах, збереження цілісності організаційних дій; забезпечення внутрішньої спроможності за рахунок побудови і збереження соціальної структури.

Реформування економічних стосунків в Україні пов'язане з новою парадигмою управління підприємницькою діяльністю на державному рівні, суть якої визначається наступними положеннями:

- системним підходом до управління підприємницькими структурами у сфері послуг, коли кожна з них розглядається в єдності її складових елементів, які пов'язані із зовнішньою середою, що постійно змінюється;

- ситуативним підходом до управління, що враховує конкретні обставини, що впливають на функціонування і розвиток структурного елементу;

- управління по цілях і результатах, коли ефективність підприємства сфери послуг залежить, перш за все, від його підприємницького потенціалу.

Успішний розвиток малого бізнесу в нашій країні можливий за умови, що ці тенденції отримають свій подальший розвиток і підприємцям стане вигідно вести свою діяльність максимально відкрито, що, зрештою, приведе до зростання доходів держави від підприємств цього сектора економіки.

За результатами проведеної роботи буде запропонована структурно-функціональна модель формування реальної статистичної інформації про малі підприємства, їх розмір, види діяльності. Також планується сформувані цілі, завдання і функціональні інструменти запропонованої моделі для ефективної взаємодії її структурних елементів, якими є малі підприємства і органи державного регулювання підприємницької діяльності в сфері послуг регіону.

1. Господарський кодекс України // www.rada.gov.ua.

2. Про підприємства в Україні: Закон України від 27 березня 1991 р. №887-ХІІ // ВВР. – 1991. – №24, ст.272 з усіма змінами та доповненнями.

3. Про державну підтримку малого підприємництва: Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2000. – №51-52, ст.447 {із змінами, внесеними згідно із Законом №523-VI (523-17) від 18.09.2008 р., ВВР, 2009, №6, ст.21}.

4. Бондаренко В. Где и как поддерживают малый бизнес // http://www.businesspress.ru/newspaper/article_mId_3_aId_387308.html.

5. Ван Хорн Дж.К. Основы управления финансами: Пер. с англ. – М.: ФиС, 2003. – 800 с.

Отримано 30.09.2010